

Vlaamse Hogescholenraad

Talent voor morgen

Jaarverslag ²⁰¹⁹

V L H O R A

missie

VLHORA – Vlaamse Hogescholenraad staat voor alle Vlaamse hogescholen die door professioneel hoger onderwijs, beoefening van de kunsten, praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en lerende communities van de praxis, toekomst maken: toekomst van studenten, werkveld en samenleving. Om telkens weer het beste uit iedereen te halen, samen naar topkwaliteit te streven en de samenleving duurzaam op te bouwen.

VLHORA versterkt de maatschappelijke reputatie van Vlaamse hogescholen door hun impact op de politieke besluitvorming te versterken, hun stem in de publieke opinie kracht bij te zetten en de ontwikkeling van lerende communities te faciliteren.

Hierbij telkens gedreven door volgende waarden: optimisme, ambitie, bondgenootschap, openheid, loyaliteit en vertrouwen.

visie

VLHORA positioneert op een krachtige en duidelijke manier de unieke maatschappelijke meerwaarde van de Vlaamse hogescholen zowel in Vlaanderen als in de wereld, en wil internationaal (h)erkend worden als Universities of Applied Sciences and Arts. Engaged & Connected.

VLHORA werkt proactief beleidsproposities uit en formuleert standpunten om het professioneel hoger onderwijs, de beoefening van de kunsten en de verbinding van dit onderwijs met zowel praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek als met de maatschappelijke dienstverlening, meer ruimte te geven om zich te ontwikkelen.

Als officiële gesprekspartner van de Vlaamse hogescholen met de overheid faciliteert VLHORA resultaatgericht overleg en dialoog, zowel onderling als met andere beleidsbeïnvloeders en stakeholders.

VLHORA wordt in de media (h)erkend als woordvoerder van alle Vlaamse hogescholen samen.

VLHORA bouwt lerende netwerken uit, stimuleert onderlinge samenwerking en faciliteert uitwisseling van kennis, ervaringen en beste praktijken tussen de hogescholen.

inhoud

Talent voor morgen: investeren in hogescholen is investeren in de toekomst	4
Communicatie	
Goed moet geweldig worden	6
Onderwijsbeleid	
Uitbouw van de graduaatsopleidingen	8
Een flexibel en doelmatig opleidingsaanbod	10
Kunsten	
Jongeren kiezen voor creatieve opleidingen	11
Lerarenopleiding	
Verplichte, niet-bindende toelatingsproef lerarenopleiding	12
Versterken door professionalisering, peer learning en pilootprojecten	14
White paper: Passie maakt meesters in leraarschap	15
Leven-lang-leren	
We nemen de regierol in handen	17
Gezondheidszorg	
De aantrekkelijkheid en de studeerbaarheid als speerpunten	18
Onderzoek en innovatie	
Onderzoek met impact	20
Internationalisering	
Transversale versterking van internationalisering in de Vlaamse hogescholen	22
Global minds project: een gezamenlijk inspiratiekader	24
Financiering en personeel:	
Een correcte en doelmatige financiering	26
Werken voor dat <i>talentvoormorgen</i>	27
Blijvende aandacht voor studenten	
Dienstverlening voor elke student	28
Gezamenlijke contracten: groeiend aanbod full test e-books en e-tijdschriften	29
Raad van bestuur en VLHORA-team	31

Investeren in hogescholen is investeren in de toekomst

Goed moet geweldig worden. Meer waarde met hogescholen. Investeren in talent voor morgen is investeren in de toekomst. Investeren in hogescholen is investeren in de toekomst. Het zijn maar enkele slagzinnen die in 2019 ons narratief kenmerkten.

Hogescholen hebben een sterke en unieke positie in Vlaanderen. Opleidingen aan hogescholen mixen theorie en praktijk. Je leert er een vak, met tevens zorg voor civiele effecten. We verwachten een hoge inzet van studenten en medewerkers. We vormen slimme ondernemers en sterke professionals die de wereld beter kunnen maken. De lerende biotoop aan Vlaamse hogescholen daagt de student uit om het beste van zich te geven. Deze biotoop waar onderwijs, praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek en werkveld hecht verbonden zijn, staat garant voor een toonaangevende praxis.

De volgende vijf programmapunten hebben de werking van de Vlaamse Hogescholenraad in 2019 sterk georiënteerd. Noem het de rode draad van onze strategie die we in 2019 hebben opgestart.

1. Een oligopolie met een moordende concurrentie is het slechtste economisch model dat er bestaat. Het kan gewoon niet werken. Hogescholen zijn best wel goed in staat om hun opleidingen te vernieuwen en flexibel aan te passen aan de noden van het werkveld. Rationalisaties die van boven opgelegd worden, werken hierbij averechts. We hebben dan ook zelf als Vlaamse Hogescholenraad beslist om ons programmatiemechanisme heruit te vinden. Kernpunten hiervan zijn: een Vlaanderenbrede macrodoelmatigheidsanalyse met een uniforme methodologie en een driejaarlijkse cyclus. Dit laat ons ook toe om meer samenwerking te ambiëren, eenieder vanuit zijn sterktes en zijn eigen regionale noden.
2. Een hoger onderwijsdiploma is geen vodge papier. Professionele bachelors hebben zowel technische en professionele competenties als algemene kennis waar Vlaanderen welvaart en welzijn mee voortbrengt. Onze opleidingen worden internationaal getoetst met de kwaliteitsstandaarden van de NVAO. Onze afgestudeerden ontvangen een kwalitatief hoogstaand diploma. Een diploma van een basisopleiding in het hoger onderwijs blijft sowieso een belangrijke voorwaarde om in het begin van een loopbaan sterk te starten. Bijkomend wordt leven-lang-leren de norm. Met hun unieke leerbiotoop kunnen hogescholen een vliegwiel worden om in Vlaanderen een leercultuur te ontwikkelen. We willen van de diploma's voor onze afgestudeerden iets permanent maken. Werkplekleren en digitaal leren zijn nuttige vormen om de combinatie van leven, werken en leren ook echt mogelijk te maken
3. We willen geen spiegelbeeld zijn van universiteiten, geen *universities light*. Hogescholen en universiteiten bieden een keuze tussen twee volwaardige alternatieven. Hogescholen bieden in hun professionele oriëntatie en in een gevarieerd en rijk pedagogisch klimaat internationaal toonaangevend hoger onderwijs aan. Universiteiten vertrekken van excellent onderzoek om hoger onderwijs met internationale klasse aan te bieden. Deze gelijkwaardige keuze voor de studiekeuzer komt erop neer dat hogescholen voldoende ontplooiingsmogelijkheden dienen te verkrijgen om een volwaardig, maar professioneel alternatief te zijn voor universiteiten.
4. Het dorp is de wereld en de wereld is een dorp. Die context geldt evenzeer voor de hogescholen. De wereld van het werkveld is de internationale wereld. Vandaag is dat de enige juiste omgeving om proactief op af te stemmen bij het leren en het onderwijs. Men moet zich laten inspireren door de internationaal wereldwijde context. Een hogeschool moet zelf open op de wereld georiënteerd zijn, omdat het tenslotte mensen opleidt en bedrijven en organisaties helpt, die volop in die internationaliteit leven en werken.

5. Hoge ambities voor hogescholen zijn hoge ambities voor de creatie van welvaart en welzijn in Vlaanderen. Want talent is ons enige groot kapitaal. Investeren voor de toekomst is vooral investeren in het talent voor morgen. Het is een ambitie die we alleen kunnen waarmaken door meer samen te werken, met de overheid, met het werkveld, met de universiteiten, met de generatiestudenten en de zij-instromers. Samen moeten we blijven streven naar de realisatie van de talent-voor-morgen-norm van 1,6% van het bruto regionaal product. Of anders uitgedrukt, moeten we blijven streven naar een toename van financiële middelen voor de organisatie van het hoger onderwijs en de flankerende maatregelen die erbij moeten horen naar een niveau van 1,6 % van wat we samen in Vlaanderen aan welvaart genereren.

Hogescholen zijn van maatschappelijk belang. Ze vormen het talent voor morgen. Daarom blijven we het brede debat en het overleg voeren over de voorwaarden om het talent voor morgen op te leiden. We willen dit blijven doen vanuit een welbegrepen eigenbelang, maar steeds onderbouwd met een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid.

We doen dit niet voor de Vlaamse Hogescholenraad, maar voor onze studenten, docenten en lectoren, medewerkers, directieleden en algemeen directeurs en bestuurders van de hogescholen. We doen dit niet alleen, maar samen met de hogescholen. Iedereen die hiertoe in 2019 bijgedragen heeft, willen we van harte danken.

Goed zal geweldig kunnen worden. Maar enkel als de Vlaamse regering mee aan de kar trekt. Daarom zullen we de overheid proactief blijven aanspreken en constructief blijven overleggen.

Joris Hindryckx
voorzitter

Eric Vermeulen
secretaris-generaal

Goed moet geweldig worden

2019 was alleszins een belangrijk jaar voor de communicatiestrategie van de Vlaamse Hogescholenraad. Dat bewees zich door het jaarcongres 'Goed moet geweldig worden' op 11 februari 2019. Dit congres stond volledig in het teken van de verkiezingen 2019. Het memorandum van de hogescholen werd hier aan politici, pers en het brede publiek voorgesteld.

Het sofasprek met een aantal algemeen directeurs handelde over de lange termijnvisie van de hogescholen naar 2027 en hoe de hogescholen daartoe wensen bij te dragen vanuit hun sterktes en hun unieke biotoop. De hogescholen engageerden zich om hun portfolio aan basisopleidingen nog effectiever te maken. Hiertoe zal een grondige oefening worden verricht om tot een nieuw programmatiemodel te komen.

Er werd aangetoond dat het praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen bijdraagt tot een leerbiotoop voor studenten. De gevraagde impuls wordt in de loop van 2019 door de Vlaamse regering gelanceerd. Ook het belang van de internationale mobiliteit wordt toegelicht waar de *Internationalisation @ Home* een niet te onderschatten onderdeel voor de democratisering van is.

Dirk Van Damme bracht als keynote het pleidooi over het verder versterken van de Vlaamse hogescholen. Verder werd de nodige aandacht geschonken aan *leven lang leren* waar de hogescholen een unieke partner wil zijn in een flexibel en modulair aanbod voor werkenden en werkzoekenden, voor zij-instromers.

Een vijfkoppig politiek debat werd gevoerd met Jan Durnez (CD&V), Koen Daniëls (N-VA), Franc Bogovic (Open-Vld), Imade Annouri (Groen), Conner Rousseau (sp.a) en professioneel gemodereerd door VRT-anker Kathleen Cools.

Goed moet geweldig worden

Goed moet geweldig worden.

Congres - 11 februari 2019

www.vlhora.be

In het vizier via LinkedIn en Twitter

Een doelgerichte social-mediastrategie werd uitgezet om continu maximale aandacht te verkrijgen en het beleid en publieke opinie te beïnvloeden, meer in het bijzonder tijdens de verkiezingsperiode en nadien, tijdens de onderhandelingen voor een nieuwe Vlaamse regering. Om onze boodschap van het memorandum te verspreiden naar een ruimer publiek werd de website www.talentvoormorgen.be uitgebouwd.

In die zin werden ook keuzes gemaakt over de in te zetten social media platformen. Zo beslisten we om Facebook te laten vallen in het voordeel van een professioneel meer gesmaakt kanaal, LinkedIn en het meer opiniërende kanaal, Twitter. De puls-artikels die door de algemeen directeurs van de Vlaamse hogescholen via LinkedIn werden gepubliceerd, vonden een groot bereik.

Na één jaar werd het bereik via LinkedIn verdrievoudigd. Cijfers tonen ook aan dat de Vlaamse Hogescholenraad een groter engagement heeft ten opzichte van vergelijkbare spelers.

De Vlaamse Hogescholenraad zal haar social mediastrategie blijven versterken om breed maatschappelijk haar reputatiekapitaal: 'meer waarde met Vlaamse hogescholen', elke dag opnieuw te verhogen.

Uitbouw van de graduaatsopleidingen

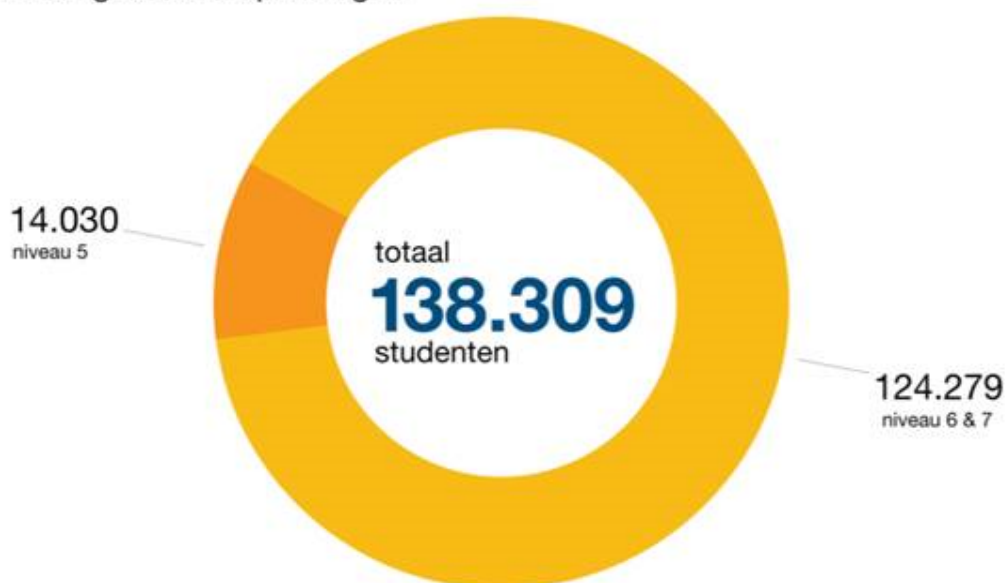
De graduaatsopleidingen werden sinds het academiejaar 2018-2019 voor het eerst aangeboden aan de hogescholen. Hierdoor krijgt het onderwijsniveau 5 een volwaardige plaats in het hoger onderwijs, wat bijdraagt tot de verdere democratisering van het hoger onderwijs.

Deze opleidingen richten zich tot de studenten die op zoek zijn naar een kortere en ten opzichte van een bacheloropleiding nog directere arbeidsmarktgerichte opleiding en die toch een diploma hoger onderwijs willen behalen.

De graduaatsopleidingen spelen in op de vraag van de arbeidsmarkt naar praktijkgerichte profielen die zowel hooggeschoold als snel inzetbaar. Dat komt vooral tot uiting doordat de graduaatsopleidingen in heel nauwe samenwerking met het werkveld worden vormgegeven. Dit betekent enerzijds dat de inhoud van de opleidingen sterk aansluit bij de concrete actuele en toekomstige noden van het werkveld en anderzijds dat de opleidingen zelf de studenten zeer 'hands-on' voorbereiden op hun professionele leven. Dit ontstaat via een directe interactie tussen studenten en 'hun' werkveld. Het is decretaal bepaald dat minimaal één derde van de opleiding voorzien moet worden voor werkplekleren.

Als extra dimensie beschikken de graduaatsopleidingen over een dubbele finaliteit. Afgestudeerden kunnen direct uitstromen naar de arbeidsmarkt maar kunnen ook doorstromen en doorgroeien (via een vervolgtraject) naar een professionele bachelor. Dit komt de democratisering van het hoger onderwijs ten goede.

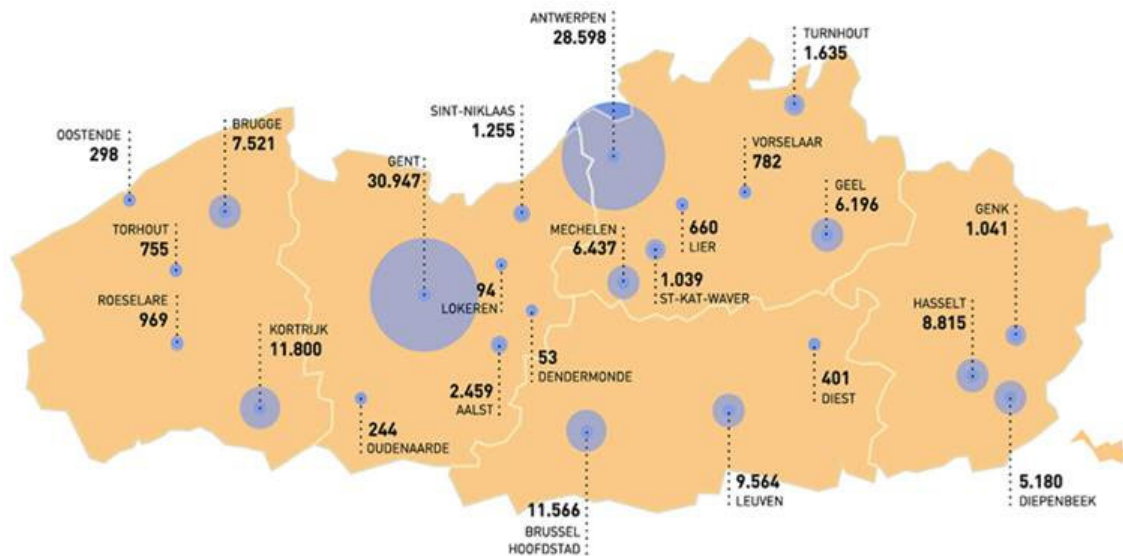
Aandeel graduaatsopleidingen

Uitbouw van de graduaatsopleidingen

Vlaamse hogescholen

Regionale spreiding - studentenaantallen - 2019

Eens de overgang in het hoger onderwijs beslist, kwam er ook een einde aan het overlegplatform graduaatsopleidingen en werd de subwerkgroep graduaatsopleidingen opgestart. Deze subwerkgroep stroomlijnt de overgangsmaatregelen, ondersteunt de verdere uitbouw van de graduaatsopleidingen en vormt een directe link met de werkgroep onderwijsbeleid wat bijdraagt tot een integraal onderwijsbeleid overheen de diverse opleidingsniveaus.

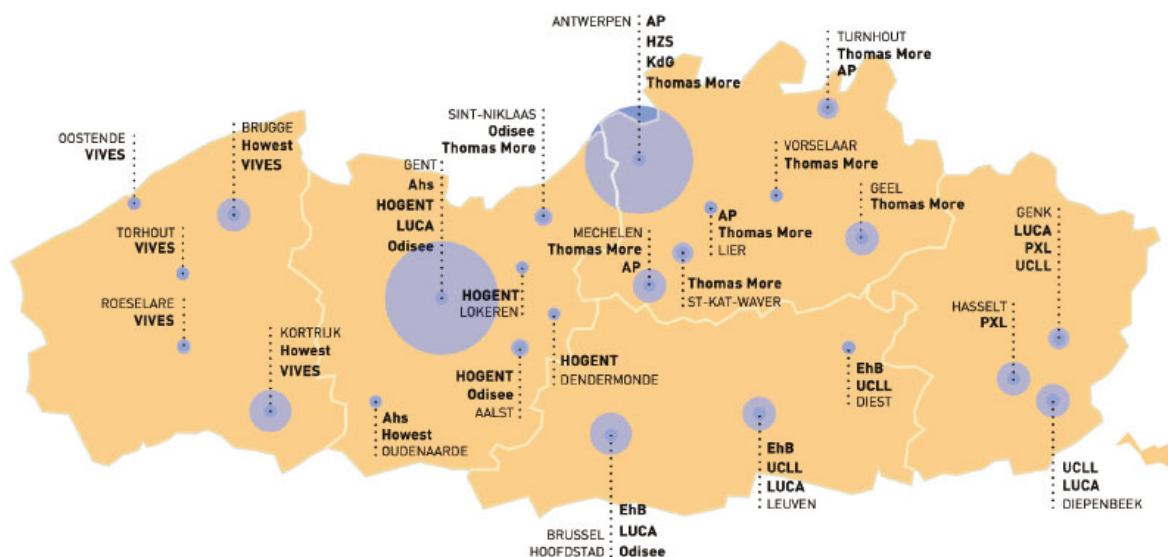
De hogescholen formuleren in de schoot van de Vlaamse Hogescholenraad domeinspecifieke leerresultaten voor de graduaatsopleidingen.

In 2019 werkten taakgroepen deze leerresultatenkaders af voor meerdere om te vormen graduaatsopleidingen. Ook werden Engelse vertalingen voorzien voor het aanbod aan graduaatsopleidingen.

Een flexibel en doelmatig opleidingsaanbod

Om doelgericht en in alle vertrouwen een nieuw programmatiemodel uit te werken, beslisten de hogescholen in de raad van bestuur van de Vlaamse Hogescholenraad tot een tijdelijk moratorium. Met het oog op een doelmatiger opleidingsaanbod werkten een aantal vergadergroepen rond de optimalisatie van de procedure macrodoelmatigheid, en de inrichting van nieuwe opleidingen of de aanpassing ervan, om flexibel in te spelen op een snel veranderende samenleving.

De werkzaamheden hebben voornamelijk input geleverd ter voorbereiding van een beslissing van de raad van bestuur over een nieuw programmatiemodel. Met een nieuw voorstel wil de Vlaamse Hogescholenraad voor de zomer van 2020 het overleg aangaan met de minister van Onderwijs om uitvoering te geven aan het Vlaams regeerakkoord over een rationeel aanbod van nieuwe opleidingen.

Duaal leren

Duaal leren was in 2019 een bijzonder actueel thema en zal dit ook blijven in 2020.

In 2019 formuleerde de Vlaamse Hogescholenraad een eerste reactie op de startnota van de Vlaamse Regering waarbij het continuüm van werkplekleren, waar duaal leren een onderdeel van uitmaakt, in de kijker werd gezet. Er zijn immers reeds diverse (werk)vormen van samenwerking, uitwisseling en betrokkenheid tussen de hogescholen en het werkveld.

De hogescholen onderzoeken in 2020, vanuit hun sterke verbondenheid met het werkveld, verder op welke wijze duaal leren een meerwaarde kan betekenen in het hoger onderwijs en onder welke voorwaarden dit best verder kan groeien.

Kunsten

Jongeren kiezen voor creatieve opleidingen

De kunstopleidingen tellen een significant en specifiek aandeel binnen de hogeschoolopleidingen. Naast de nautische wetenschappen aan de Hogere Zeevaartschool, bieden de hogescholen in de kunstopleidingen academisch opleidingen aan.

Omdat beleidsdossiers telkens een specifieke benadering voor de Schools of Arts vergen, wordt er permanent teruggekoppeld tussen alle VLHORA-werkgroepen en de VLHORA-werkgroep kunstenbeleid: (kunsten)enveloppe, academiseringsmiddelen, bijzondere salarisschalen, vakdidactieken, educatieve bachelor- en masteropleidingen, onderzoeksindicatoren en indicatorgebaseerde financiering van artistiek onderzoek, praktijkgericht en wetenschappelijk onderzoek, programmatiemodel, e-databanken Art&Architecture Source, ...

In 2019 werd bijzondere aandacht gegeven aan de educatieve opleidingen in de kunsten.

Verplichte, niet-bindende toelatingsproef lerarenopleidingen

De Vlaamse Hogescholenraad organiseert in opdracht van de Vlaamse regering de instaptoets lerarenopleiding (ILO). De verplichte, maar niet-bindende instaptoets geeft de aankomende student een duidelijk beeld van zijn startcompetenties. Alle aankomende studenten die willen starten aan de lerarenopleiding maken de test voordat ze zich kunnen inschrijven bij een hogeschool van hun keuze.

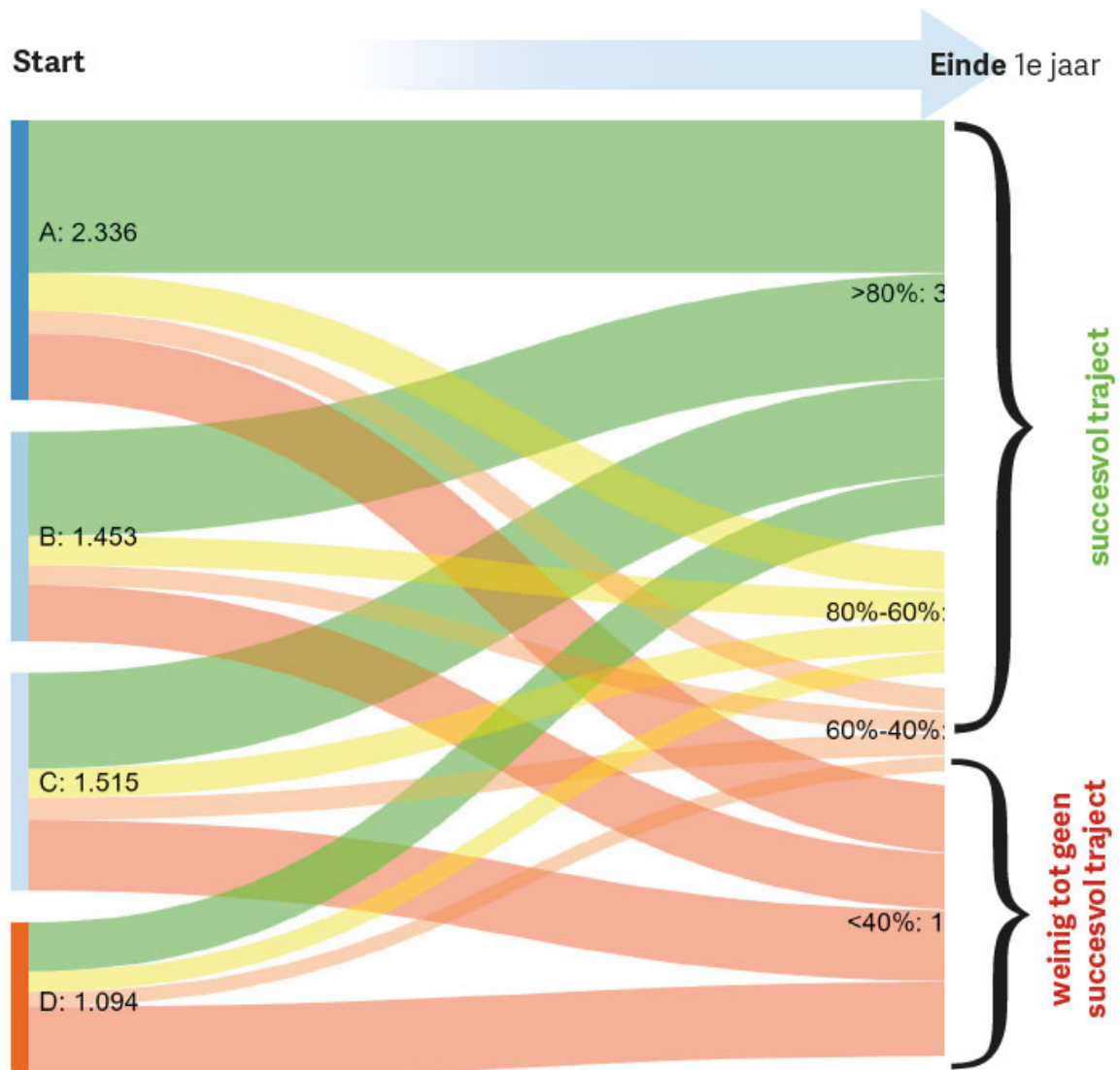
In april 2019 startte de vierde afname van de instaptoets en eind 2019 hadden al 10.500 aankomende studenten de instaptoets gemaakt. In deze vierde afname van ILO zijn verschillende onderdelen volledig vernieuwd aangeboden, namelijk Frans lezen, luisteren en grammaticale kennis, wiskunde en de studievaardigheidstest (Lemo 2.0). De hogescholen hebben hun ondersteuningsaanbod uitgebreid naar aanleiding van de resultaten van ILO om zo hun studenten een optimale en persoonlijke begeleiding te kunnen aanbieden.

In 2018 is het validatieonderzoek van de tweede afname (academiejaar 2017-2018) uitgevoerd. De analyses bevestigen de resultaten van de analyse van academiejaar 2016-2017: de instaptoets is een goede voorspeller van de behaalde eindresultaten na een jaar studeren en er is zelfs nog een klein effect te zien na twee jaar studeren. Wie goed scoort, heeft significant meer kans op slagen in het eerste jaar. Een goede score op de instaptoets is daarnaast ook een belangrijkere voorspeller van studiesucces dan achtergrondkenmerken van de student zoals vooropleiding en sociaal-economische status. Studenten met een kwetsbare achtergrond hebben evenveel slaagkansen als studenten zonder kwetsbare achtergrond, als ze een goede score halen op de test en de feedback ter harte nemen. De resultaten van dit onderzoek zullen nog verder geanalyseerd en jaarlijks opgevolgd worden.

Verplichte, niet-bindende toelatingsproef lerarenopleidingen

Feedbackscore op de instaptoets Nederlands

(Resultaten academiejaar 2018-2019)

Studenten die goed scoren (A of B), hebben een goede kans op een succesvol traject. Er zijn echter studenten die ook goed scoren en desondanks toch een minder succesvol traject afleggen. Blijvende inzet tijdens het jaar is met andere woorden erg belangrijk.

Studenten die minder goed scoren (C of D) volgen best een traject op maat om hun niveau Nederlands op te krikken om succesvol te zijn in hun eerste jaar. Er zijn namelijk ook studenten uit deze groep die kans hebben op slagen indien ze een serieus tandje bijsteken.

Versterken door professionalisering, peer learning en pilootprojecten

Het project Lerende Netwerken Lerarenopleiding (LNL) was een initiatief van de Vlaamse regering en de Vlaamse Hogescholenraad, met als doel de lerarenopleidingen zowel inhoudelijk als structureel te versterken. De beheersovereenkomst schoof als thema's diversiteit als troef, accent op taal, sterk in de klas en liefde voor het vak naar voor. Aan de hand van professionaliseringstrajecten, peer learning activiteiten en pilootprojecten werd aan deze thema's in de lerarenopleidingen gewerkt, met een aantal bijstellingen van het curriculum als gevolg.

De hogescholen hebben, in navolging van het traject in 2018, zich verder toegelegd op de trajecten rond grootstedelijkheid, diversiteit in de klas en taal- en cultuurbewust lesgeven. Een actieplan was voor elk van de trajecten het einddoel, gevoed door theorie en goede (buitenlandse praktijken), onderlinge uitwisseling en 1-op-1 begeleiding door de betrokken experts. De hogescholen betrokken bij het traject taal- en cultuurbewust lesgeven hebben een kijkwijzer ontwikkeld, een instrument waarmee lerarenopleidingen het curriculum onder de loep kunnen nemen, kunnen kijken waar het goed gaat en waar bijsturing nodig is.

Lerarenopleidingen versterken doe je zo!

Onder begeleiding van experts hebben de hogescholen zich in een intensief peer learning traject geëngageerd om het thema praktijkonderzoek onder de loep te nemen. De lerarenopleiders maakten in dit traject niet enkel een eigen grondige analyse van het praktijkonderzoek in hun eigen lerarenopleiding, maar fungeerden ook als elkaars kritische vrienden. Door vragen te stellen aan elkaar, en eigen praktijken uit te wisselen werden de analyses enkel rijker. Door workshops,

uitenzettingen van diverse experts en een voortdurend uitwisselen met elkaar werden de lerarenopleiders verder gevoed. Een actieplan op het einde van het traject, gedragen door de opleiding, werd door elke hogeschool ingediend.

De Karel de Grote Hogeschool, Hogeschool UCLL en de Odisee Co-hogeschool hebben in 2019 hun pilootprojecten opgeleverd. In deze pilootprojecten stond de overgang van het lager naar het secundair onderwijs centraal. De hogescholen hebben, elk op hun eigen manier, onderzocht welke synergiën mogelijk waren tussen de lerarenopleidingen en hoe dit vertaald kan worden naar de eigen opleidingsonderdelen.

Als afronding van het project organiseerde de Vlaamse Hogescholenraad op 18 november in het Vlaams Parlement een studiedag waarop niet enkel de resultaten van het project werden toegelicht, maar ook ruimte was voor debat en reflectie over de lerarenopleidingen en de uitdagingen waar ze zowel vandaag als in de nabije toekomst mee geconfronteerd worden.

Passie maakt meesters in leraarschap

De Vlaamse Hogescholenraad overhandigde op 18 november 2019 aan de minister van Onderwijs de white paper lerarenopleidingen die de krijtlijnen van de toekomstige lerarenopleidingen schetst.

De ontwikkeling van een sterke kenniseconomie en een inclusieve samenleving in Vlaanderen vereist excellent onderwijs, met als fundament kwaliteitsvolle sterke leraren. Wat leerlingen presteren, wordt in grote mate bepaald door de leraar; een rol die we in een toekomstgerichte ontwikkeling van onze samenleving niet kunnen onderschatten.

We kunnen het ons dan ook niet veroorloven om de rol van leraar als louter statisch te beschouwen. Het beroep staat onder een toenemende maatschappelijke druk. Vlaanderen heeft nog nooit zoveel hoogopgeleiden gekend als vandaag, maar door de grote toename van de vraag naar die hoogopgeleiden, moeten we het beroep van leraar herpositioneren als we haar aantrekkelijker willen maken en bij de tijd willen brengen.

De Vlaamse hogescholen werkten een white paper uit met een toekomstvisie en strategie voor effectieve lerarenopleidingen en aantrekkelijke loopbanen.

Passie maakt meesters in leraarschap

De concrete beleidsproposities en kernelementen van een sterk leraarschap zijn voor de hogescholen en hun talent voor morgen de volgende:

- een sterke instroom in de lerarenopleiding voorzien via een inlooptraject;
- aanvangsbegeleiding tijdens het startersjaar voorzien;
- inzetten op zij-instroom;
- opleiden van student-leraren in partnerschap;
- complementaire rollen opnemen naargelang de expertise en loopbaanontwikkeling;
- een leven-lang-leren en professionaliseren;
- een onderwijsambassadeur aanstellen om de doelstellingen en voorstellen te faciliteren en maatschappelijk uit te dragen.

White paper
lerarenopleiding

We nemen de regierol in handen

De werkzaamheden van 'leven-lang-leren' werden opgestart naar aanleiding van het memorandum van de Vlaamse Hogescholenraad, dat leven-lang-leren vooruitschoof als een van de speerpunten voor de nieuwe Vlaamse regering.

De hogescholen gaven aan de regie van leven-lang-leren in handen te willen nemen. De aanwerving van een beleidsadviseur bij VLHORA vormde de start van het parcours.

De rollen rond de regie en de taxonomie rond leven-lang-leren werden in een gespreksronde bij iedere hogeschool onderzocht. Naast de algemeen directeurs van elke instelling, participeerden ook een aantal door kernmedewerkers met expertise in leven-lang-leren aan de gesprekken.

- In de levenscyclus van het talent voor morgen kom je de hogescholen altijd tegen. Eric Vermeylen

Vanuit deze gesprekken werd een businesscase ontwikkeld, die in de loop van

het volgende werkjaar zal resulteren in een werkgroep. De business case stelde een aantal scenario's voorop, die door de werkgroep dienen uitgewerkt te worden. De resultaten ervan kunnen door de vertegenwoordigers van de hogescholen meegenomen worden in het debat binnen de door de Vlaamse regering op te richten Platform 'leven-lang-leren'.

De aantrekkelijkheid en de studeerbaarheid als speerpunten

Binnen het domein gezondheidszorg werd, naar analogie met voorgaande jaren, voornamelijk gewerkt rond de opleidingen verpleegkunde en vroedkunde. Voor de andere opleidingen binnen de gezondheidszorg werd ad-hoc ingespeeld op actuele vragen. Zo gebeurde er een afstemming rond logopedie, optometrie en de functieclassificatie voor zorgberoepen in het IF-IC model.

Vroedkunde

Een uitgebreid onderzoek werd gevoerd over de uitbreiding van de opleidingsduur van de opleiding vroedkunde. De factoren die de uitbreiding van de studieduur zouden kunnen beargumenteren werden opgelijst en bestudeerd. Er werd beslist om geen studieduurverlenging voorop te stellen. De aantrekkelijkheid en de studeerbaarheid als speerpunten zullen in een volgende studie worden uitgewerkt.

De aantrekkelijkheid en de studeerbaarheid als speerpunten

Verpleegkunde

De werking 2019 werd hoofdzakelijk bepaald door de implementatie van de vierde fase in de hernieuwde opleiding van 240 studiepunten, met daarin de twee contractstages van elf weken. In het kader hiervan werd ook heel intensief (samen)gewerkt in en met het adviescomité 'verdiepende stage verpleegkunde'.

In het adviescomité werden de consequenties van de invoering van de vierde fase met betrekking tot de 'contractstages' besproken. Naast de onkostenvergoeding, kwamen ook onderwerpen als feedbackformulier, begeleiding en spreiding aan bod. De werkzaamheden van het adviescomité resulteerden in afspraken rond de ontwikkeling van een uniform feedbackformulier. Dit formulier werd via de website van de Vlaamse Hogescholenraad ter beschikking gesteld.

Binnen de Vlaamse Hogescholenraad werd veel aandacht geschonken aan het dossier rond de differentiatie tussen de professioneel gerichte bacheloropleidingen en de HBO5-opleidingen en de moeilijkheden die hiermee gepaard gaan. Het al dan niet inkantelen in het hoger onderwijs maakte deel uit van de besprekingen. In het kader daarvan werden op het einde van het jaar besprekingen met de HBO5-scholen rond de ontwikkeling van een eigen opleidingsprofiel voor de HBO5-opleidingen, complementair aan die van de bacheloropleidingen opgestart.

Onderzoek met impact

De Vlaamse hogescholen willen een grotere impact hebben op het innovatielandschap. Om de kennis en expertise die in de hogescholen aanwezig is, sterker uit te dragen is een nieuw kennisdiffusie-instrument ontwikkeld, dat dankzij de financiële steun van het Vlaams Agentschap Ondernemen en Innoveren (VLAIO) gelanceerd werd in 2019. Dit project kreeg de naam 'Blikopener'.

De uitwerking en de uitrol van het businessmodel gebeurden op basis van de volgende principes:

- de expertise van onderzoek aan de hogescholen gemakkelijk, efficiënt en effectief ter beschikking stellen aan een brede groep van economische en maatschappelijke actoren, zodat deze bijdraagt tot innovatie en groei;
- de kennis aan de hogescholen optimaal laten doorstromen naar de kmo's en de socialprofitsector, door vragen uit het werkveld te detecteren en adequaat in te vullen;
- nauw samenwerken tussen hogescholen waarbij projectmatig doorverwezen wordt, en waar mogelijk en relevant ook multidisciplinair wordt samengewerkt;
- samenwerken binnen het VLAIO-Netwerk waarin Vlaamse economische actoren optimaal ondersteund en begeleid worden;
- samenwerken via co-creatie om een hefboomeffect te creëren en valorisatie.

Het Blikopener-project legt de focus op een relevant aanbod van de onderzoeksportfolio van de hogescholen. Aan de hand van goede praktijkvoorbeelden worden bedrijven en social-profitorganisaties geïnspireerd en uitgenodigd om met hun specifieke vragen bij de hogescholen aan te kloppen.

De hogescholen maakten binnen de Vlaamse Hogescholenraad afspraken over klantrelatie- en stakeholdersmanagement, marketing en communicatie, registratie en rapportering, evaluatie en kwaliteitszorg.

Van bij de start was Blikopener succesvol: de vooropgestelde streefwaarden voor de KPI's werden gerealiseerd en zelfs door sommigen sterk overschreden. Uit de cijfers blijkt duidelijk dat de hogescholen stevig ingezet hebben op de vraagarticulatie en het eerstelijnsadvies. Deze gegevens beantwoorden aan de doelstelling van Blikopener: de aanwezige kennis van de hogescholen laten doorstromen naar het werkveld.

Onderzoek met impact

Kennis delen: een fundament van innovatie – DOSP

Sinds Europa en Vlaanderen beslisten dat gesubsidieerd onderzoek ook publiek toegankelijk moet zijn, werden er in Vlaanderen al grote stappen gezet in het ontsluiten van data en kennis. Vanaf 2018 konden kennisinstellingen aan de slag met het FRIS-platform (Flanders Research Information Space) van de Vlaamse Overheid: het portaal over onderzoekers en hun onderzoek in Vlaanderen. De kennis van de hogescholen werd evenwel nog niet ontsloten via dit FRIS-platform.

Om ook de kennis van de hogescholen te ontsluiten via FRIS werd financiering voorzien door de minister van Onderzoek en Innovatie om voor de hogescholen het digitaal Open Science Platform (DOSP) uit te bouwen.

Hierin zijn voor de hogescholen en hun onderzoeks- en dienstverleningsactiviteiten (O&D) interessante opportuniteiten: uniforme registratie en rapportering, vereenvoudiging van rapporteringen, dashboardmogelijkheden, IT-interfaces voor de koppeling en de transfer van data, ...

In 2019 organiseerde de Vlaamse Hogescholenraad de gunningsprocedure voor de selectie van een softwareleverancier voor de ontwikkeling van DOSP en werden verschillende informatierondes gehouden, zowel bij de hogescholen als in verschillende werkgroepen van de Vlaamse Hogescholenraad om het digitaal transformatieproces voor te bereiden. De ontwikkeling van het DOSP-platform start in 2020.

Vlaamse Leergangen Praktijkgericht Onderzoek & Innovatie

Sinds 2017 organiseren de hogescholen gezamenlijk een professionaliseringsaanbod Praktijkgericht Onderzoek & Innovatie voor startende onderzoekers.

Om deze professionalisering verder uit te bouwen en ook te verruimen naar senior onderzoekers werd een projectvoorstel bij Vlaio ingediend en goedgekeurd. In 2020 zal de Vlaamse Leergang verder uitgebouwd worden.

**DE VLAAMSE
LEERGANGEN**
PRAKTIJKGERICHT ONDERZOEK & INNOVATIE

Internationalisering

Transversale versterking van internationalisering in de Vlaamse hogescholen

In het verkiezingsmemorandum van de Vlaamse Hogescholenraad werd de nodige aandacht besteed aan de internationaliseringsmogelijkheden en -noodzakelijkheden voor de hogeschoolstudenten. Zo werd door bijna alle politieke partijen op het jaarcongres de steun geuit over het optrekken van de 6 % norm voor het totaal aanbod anderstalige initiële bachelors. Dit resulteerde in het opnemen van een versoepeling naar 9 % in het regeerakkoord. Ook de Engelse vertaling van 'hogeschool' naar *Universities of Applied Sciences (and Arts)* bleef op de agenda staan.

In 2019 is ook nauwgezet gewerkt aan de ontwikkeling van acht internationaliseringsindicatoren:

- studentenmobiliteit: Inkomende uitwisselingsstudenten
- studentenmobiliteit: Uitgaande studentenmobiliteit
- inkomende internationale diplomastudenten
- aantal mobiele diploma's
- aantal anderstalige opleidingen
- aantal uitgaande stafmobiliteiten
- internationale competenties - (relevant voor de functie) in personeelsbeleid
- internationalisering van onderzoek

Verdere uitbouw van de VLUHR-i werking

De verhoogde financiële steun voor de VLUHR-i werking rond internationalisering die door de Vlaamse Hogescholenraad gevraagd werd, werd in 2019 ook toegekend door de minister van Onderwijs.

Dankzij deze verhoging van het werkingsbudget, kon VLUHR-i ook inzetten op een sterkere branding van Vlaanderen en Brussel als studiebestemming en kennisregio, wat eveneens een wens was die de Vlaamse Hogescholenraad in 2018 formuleerde.

In 2019 werd de nieuwe governance structuur van VLUHR-i vervolledigd met vier nieuwe werkgroepen, elk met hun eigen mandaat:

1. De werkgroep 'Beurzenprogramma's' stelde een nota aan de nieuwe minister van Onderwijs samen waarin het belang van het voortbestaan van het Actieplan Mobiliteit Brains on the Move en enkele aanbevelingen voor de vereenvoudiging van de verschillende beurzenprogramma's geformuleerd werden.

Transversale versterking van internationalisering in de Vlaamse hogescholen

2. De werkgroep 'Branding en communicatie' overzag de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl en logo voor "Study in Flanders".
3. De werkgroep Hogeronderwijsbeurzen kon dankzij het verhoogde werkingsbudget van VLUHR-i inzetten op een verhoogd aantal recruiteringsbeurzen, waarbij, op vraag van de Vlaamse hogescholen, ook extra aandacht besteed werd aan specifieke recruiteringsbeurzen voor bacheloropleidingen.
4. Werkgroep data overzag de indicatoren en organiseerde hierover overleg met DHO.

De professionaliseringsnoden rond internationalisering werden door de Vlaamse Hogescholenraad in kaart gebracht via een brede bevraging in de Vlaamse hogescholen. De best scorende onderwerpen werden aan VLUHR-i voorgesteld als thema's voor lerende netwerken in 2020.

Informeel internationaal netwerk van hogescholen

Via verschillende congressen en internationale studiedagen bouwde de Vlaamse Hogescholenraad een informeel netwerk op van hogescholen en hogescholenkoepelorganisaties in verschillende Europese landen, zoals Nederland, Denemarken, Finland, Ierland.

De leden van dit informeel netwerk zijn voor de Vlaamse Hogescholenraad interessante gesprekspartners voor het uitwisselen van data en het bespreken van specifieke thema's die gerelateerd zijn aan internationalisering in hogescholen.

Een gezamenlijk inspiratiekader

In het derde jaar van het vijfjarenprogramma Global Minds 2017-2021 ontwikkelden de hogescholen een gezamenlijk inspiratiekader: 'Global Engagement in Higher Education'.

- *"Ik ben heel tevreden om te zien hoe hogescholen koploper zijn in een duurzame aanpak van stages in het Zuiden."* Beleidsmedewerker GDG

Deze leidraad werd voorgesteld tijdens de tweede editie van het Global Minds Congres en toont hoe de hogescholen een prominente rol willen opnemen in globale en duurzame samenwerking in de 21^e eeuw. De input van de (lokale) partner komt meer centraal te staan. Dit kader, dat een aantal strategische doelstellingen voor 2030 en bijhorende actiepunten formuleert, is ter beschikking via www.globalmindsvlhora.be en zet de hogescholen concreet aan het werk.

Het debat rond dit thema werd geopend op de gelijknamige Global Minds Conferentie: "Global Engagement in Higher Education" dat plaatsvond op 11 oktober in Brugge. Voormalig voorzitter van de Europese Raad, Herman Van Rompuy, gaf een keynote over de sterkte van internationale samenwerking. De inspirerende dag werd afgesloten met het uitreiken van Global Minds Awards aan dertien projecten binnen de hogescholen ter verdienste van hun inzet in het Globale Zuiden.

Ondertussen raasde de capaciteitsopbouw rond globaal engagement aan de Vlaamse hogescholen verder. 47% nieuwe collega's aan de hogescholen werden betrokken in het ontwikkelen en het opvolgen van projecten in het Globale Zuiden.

Een gezamenlijk inspiratiekader

Iets meer dan tweehonderdveertig studenten reisden naar het Globale Zuiden in het kader van hun stage. Door gebruik te maken van enkele principes geformuleerd in het inspiratiekader "*Relevante stages in het Globale Zuiden*" werden deze zuidstages ook verder uitgerold binnen de hoger onderwijsinstellingen.

Een honderdtachtigtal docenten en medewerkers uit het Zuiden bezochten onze hogescholen of gingen op pad naar hoger onderwijsinstellingen in het Globale Zuiden waar ze gezamenlijk werkten aan projectvoorstelling, curricula-ontwikkeling en *Short Intensive Projects* uitvoerden.

In 2019 werden er zeven SIP's georganiseerd in het Globale Zuiden. Twee hogescholen hebben ook studenten uit de partnerlanden een intensief programma aangeboden aan de Vlaamse instelling. Ze ontvingen hiervoor extra financiering.

Mede door de stimulans van Global Minds werden er in 2019 acht VLIR-UOSprojecten (Zuidinitiatieven en JOINT's) goedgekeurd in totaal voor een budget van 577.024 euro.

Nieuw in 2019 waren de Sensibiliseringsgrants die iedere hogeschool kon aanvragen bij de Vlaamse Hogescholenraad voor het organiseren van een activiteit op de campus. Originele hubs, corners en debatten zagen daarbij het levenslicht.

Een correcte en doelmatige financiering

De hogescholen stellen dat Vlaanderen moet streven naar het internationaal gemiddelde van 1,6 % BBP aan investeringen in het hoger onderwijs. Vlaanderen scoort met 1,3% ver onder het Europees gemiddelde. Als samenleving willen de hogescholen graag de toekomst omarmen maar het hoger onderwijs, en het flankerend beleid errond in Vlaanderen, is nog steeds ondergefinancierd.

In het memorandum Vlaamse verkiezingen 2019 formuleerde de Vlaamse Hogescholenraad een aantal concrete voorstellen om de hogescholen gezond financieel te laten evolueren:

- een adequate, gewaarborgde en voldoende hoge enveloppefinanciering door een extra injectie van 50 miljoen euro;
- verhogen van de weging van studiepunten in bedrijfs- en technologisch georiënteerde opleidingen naar 1,4;
- optrekken van de investeringssubsidies met 25 miljoen euro;
- concretiseren van meer ambitie om te internationaliseren met 100 euro per student;
- regierol voor hogescholen in het leven-lang-leren financieren met 35 miljoen euro;
- middelen voor het praktijk gericht wetenschappelijk onderzoek jaarlijks met 10 % laten groeien;
- middelen voor het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek met 6 miljoen euro optrekken voor rechtstreekse toegang van de Schools of Arts en de Hogere Zeevaartschool;
- bijzondere salarisschalen in de kunsten hervormen.

Het Vlaamse regeerakkoord volgde een aantal van deze vragen.

Daarnaast formuleerde de Vlaamse Hogescholenraad de noodzakelijke voorwaarden (en de opvolging ervan door de overheid) voor de overgang van de graduaatsopleidingen naar de hogescholen. Beleidsvoorstellen werden overlegd in het VOC-HO en becommentarieerd met de nodige protocols.

De werkgroep financieringsbeleid overlegde nog over de audit rekenmotor, de ESR-rapportering, de financiering hoger kunstenonderwijs, OBE's, ... Er werd een gesmaakte uitwisselingsvergadering gehouden met Vereniging Hogescholen Nederland met gesprekken over het financieringssysteem, OBE's, praktijkonderzoek en leven-lang-leren.

De werkgroep personeelsbeleid overlegde nog over pensioenstelsels en verlofstelsels, Vlaams opleidingsverlof, bijzondere salarisschalen in de kunsten, Dimona-aangifte stagiairs, ...

Werken voor dat *talentvoormorgen*

API vacatures

Vacatures aan de Vlaamse hogescholen werden tot begin 2019 op aanvraag gepubliceerd op www.vlhora.be en/of verspreid via berichten in de digitale nieuwsbrieven.

De Vlaamse Hogescholenraad besliste om een luik aan de website www.talentvoormorgen.be toe te voegen rond de vacatures aan de hogescholen.

Met de werkgroep personeelsbeleid zijn inhoudelijke afspraken gemaakt, met de (HR) communicatie-verantwoordelijken of de IT-verantwoordelijken werd afgestemd over de implementatie van de API (*Application Programming Interface*). Bedoeling is dat het een extra kanaal is zonder dat dit meer werk met zich meebrengt voor de verantwoordelijken binnen de hogescholen voor de input van de vacatures.

In de loop van de maand mei werd de API aan de hogescholen bezorgd en sindsdien werd de koppeling systematisch geïmplementeerd.

Filter vacatures

Zoek de job van jouw dromen

- Type job -

- Hogeschool -

- Regio -

Q Zoeken

Blijvende aandacht voor studenten

Dienstverlening voor elke student

Het ligt in de genen van de hogescholen om aandacht te hebben voor het mentaal welzijn van de studenten. De studentenvoorzieningen streven naar een hoogwaardige, laagdrempelige dienstverlening voor alle studenten, en met een bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren.

Die focus uitte zich in 2019 in verschillende doelmatige aandachtspunten. De sociale toelage voor studenten met een functiebeperking werden heel specifiek opgevolgd. De bijkomende stuvo-middelen naar aanleiding van de integratie van de graduaatsopleidingen konden ingezet worden voor deze specifieke doelgroep die andere noden vooropstelt. Een goede samenwerking met de overheid maakt het mogelijk om de regelgeving of maatregelen die een effect hebben op de financieel-economische draagkracht van de studenten bij te sturen. Het overleg met de Afdeling Studietoelagen leidde tot een goed overleg over de hervorming van de kinderbijslag in Vlaanderen en Brussel, de attestering bij het Vlaams Opleidingsverlof, de problematiek van de domiciliëring op het kotadres, de studiekostenmonitoring SONO (HIVA), ...

De studentenvoorzieningen overleggen binnen de Vlaamse Hogescholenraad als peers om door expertisedeling de eigen werking te versterken. Ook in 2019 zijn verschillende dossiers binnen de werkvelden samen behandeld en opgevolgd: zo onder andere de opvolging van het Vlaams kader voor studentendopen en andere studentikoze activiteiten, studentenhuysvesting en de samenwerking met private partners, de medewerking aan de opstart van het VVS-project rond mentaal welzijn bij studenten, de werkzaamheden rond het studentenstatuut, ...

Gezamenlijke contracten

Groeiend aanbod full tekst e-books en -tijdschriften

Binnen de Vlaamse Hogescholenaad wordt het elektron-budget voor de gemeenschappelijke aankoop van elektronische informatiebronnen voor de hogescholen beheerd. Het jaarbudget bedraagt 660.529 euro. Met dit budget wordt een reeks aan elektronische databanken aangekocht voor gebruik door studenten en medewerkers aan de hogescholen.

In 2019 startte het nieuwe vierjarig contract dat met Ebsco werd afgesloten. Dit contract resulteerde in heel wat meer full tekst door de upgrade van 'Complete' naar 'Ultimate' voor Academic Search en Business Source.

Daarnaast is er nog Art&Architecture Source voor de hogescholen met Schools of Arts. In de plaats van Business Source wordt toegang voorzien tot Film & Television literature index. Verder is de Ebsco databank 'Academic E-books' met bijna 200 000 full text boeken voor twee jaar in het aanbod opgenomen.

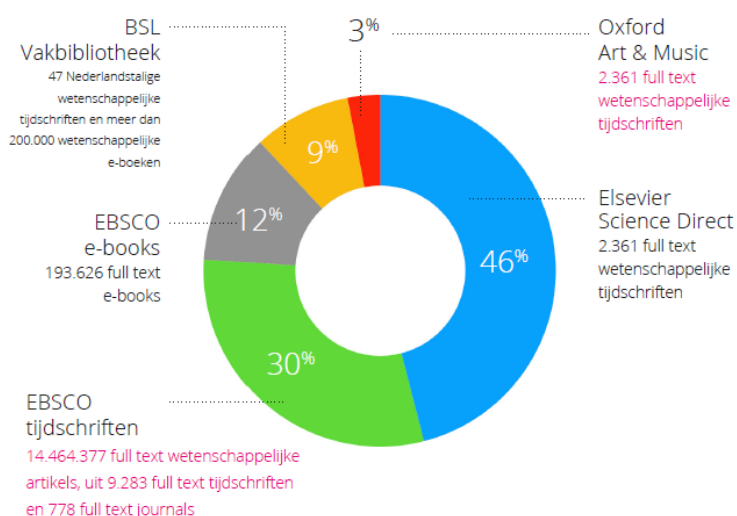
Buiten de zogenaamde ELEKTRON-middelen om, zijn er in 2019 een reeks gezamenlijke contracten met eigen middelen van de deelnemende hogescholen afgesloten of verlengd: Trefzeker van Acerta, Arts Premium Collection van Proquest, Boom Coachlink en Businezzlink, GoPress, Invert, LexisNexis, Van Dale, Warenwetgeving (Die Keure), Springer e-books en journals, Statista en Wiley e-journals.

Databanken die voornamelijk full tekst e-books en e-tijdschriften bevatten, kunnen vanaf 2019 genieten van een verlaagd tarief. De btw op digitale publicaties van boeken en tijdschriften daalt van 21% naar 6%; voor kranten en magazines is er een daling van 21% naar 0%.

Er is met vzw Elektron een gezamenlijke overzichtslijst gemaakt van elektronische databanken met bijhorend percentage.

Via SA&S is verder invloed uitgeoefend op de vertaling van de recent gewijzigde Europese auteurs-wetgeving naar de Belgische wetgeving.

EBSCO tijdschriften	216.619,04 €
EBSCO e-books	86.342,08 €
Elsevier Science Direct	323.038,31 €
BSL Vakbibliotheek	62.315,00 €
Oxford Art & Music	19.603,48 €
Totaal	707.917,91 €

VLHORA – Vlaamse Hogescholenraad
Ravensteingalerij 27/3
1000 Brussel
www.vlhora.be

verantwoordelijke uitgever: Eric Vermeylen

raad van bestuur, eind 2019

Joris Hindryckx, Katholieke Hogeschool VIVES Zuid – voorzitter
Koen Goethals, Hogeschool Gent - ondervoorzitter

Ann Brussee, Erasmushogeschool Brussel
Lode De Geyter, Hogeschool West-Vlaanderen
Pascal De Groot, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
Veerle Hendrickx, Karel de Grote Hogeschool
Ben Lambrechts, Hogeschool PXL
Tomas Legrand, Arteveldehogeschool
Joris Rossie, Odisee hogeschool
Simon Van Damme, LUCA School of Arts
Marc Vandewalle, UC Limburg
Rowan Van Schaeren, Hogere Zeevaartschool
Els Van Weert, Thomas More Mechelen-Antwerpen
Machteld Verbruggen, Thomas More Kempen
Stefan Verheyden, UC Leuven
Patricia Waerniers, Katholieke Hogeschool VIVES Noord

VLHORA-team, eind 2019

Eric Vermeylen - secretaris-generaal

Beleidsadviseurs en projectcoördinatoren

Ria Bollen - onderzoek & innovatie
Annelies Claes - onderwijs, lerarenopleiding, kwaliteitszorg
Charlotte Christiaens - Global Minds
Joeri Deryckere - lerende netwerken lerarenopleiding
Gert Fransen - communicatie & events
Renilde Knevels - internationalisering
Dirk Nieubourg – project DOSP (*nof*)
Carine Raes – financiering & personeel
Willemijn van den Berg - instaptoets lerarenopleiding
Dirk Vandeweyer – gezondheidszorg, leven-lang-leren

administratie

Myriam Slock, algemene coördinatie
Lore Solemé, administratief-technische ondersteuning, financiën